

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
DAWNIEJ INSTYTUT HISTORII KULTURY MATERIALNEJ PAN

KWARTALNIK
HISTORII KULTURY
MATERIALNEJ

ROK LXIX

WARSZAWA 2021

NR 2

REDAKCJA I KOMITET REDAKCYJNY

Redaktor — Elżbieta Mazur (IAE PAN)

Zastępcy Redaktora — Magdalena Bis (IAE PAN), Martyna Milewska (IA UW)

Sekretarze Redakcji — Maciej Radomski (IAE PAN), Karol Żojdź (IAE PAN)

Członkowie Komitetu — Paweł Dobrowolski (Collegium Civitas, Warszawa),
Jarosław Dumanowski (IH UMK), Olga Feytová (AHMP, Praga), Mateusz Goliński (IH UW),

Michaela Hrubá (Univerzita v Ústí nad Labem), Andrzej Janeczek (IAE PAN),

Jan Klápště (Univerzita Karlova v Pradze), Andrzej Klonder (IAE PAN),

Elżbieta Kowalczyk-Heyman (IA UW), Jerzy Kruppé (IA UW), Marcin Majewski
(IA Uniwersytet Szczeciński), Jerzy Miziolek (IA UW), Zenon Piech (IH UJ), Jacek Pielas

(IH UJK), Bożena Popiołek (Uniwersytet Pedagogiczny, Kraków),

Raimo Pullat (Tallin University), Wojciech Szymański (IAE PAN),

Jerzy Żywicki (ISP UMCS)

Adres Redakcji:

„Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”

00-140 Warszawa, Al. Solidarności 105, pok. 121

Adres strony internetowej:

<http://www.iaepan.vot.pl/wydawnictwo/czasopisma/kwartalnik-historii-kultury-materialnej/o-czasopismie>

<http://journals.iaepan.pl/khkm>

e-mail: kwartalnik@iaepan.edu.pl

tel. 22 620 28 84 w. 146

Kwartalnik Historii Kultury Materialnej Copyright © 2021 by Institute of Archaeology
and Ethnology Polish Academy of Sciences.

All papers published in this issue are an open access articles under the CC BY 4.0 license
(<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

Wydawca:

Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk

00-140 Warszawa, Al. Solidarności 105

e-mail: director@iaepan.edu.pl

tel. 22 620-28-84

Wykaz recenzentów artykułów opublikowanych w roczniku 2020 (R. LXVIII):

Agnieszka Bartoszewicz (IH UW, Warszawa), Paweł Cembrzyński (Christian-Albrechts-Universität zu Kiel, Niemcy), Maria Deka (IAE PAN, Warszawa), Sławomir Dryja (WHiDK Uniwersytet Papieski Jana Pawła II, Kraków), Olga Fejtová (Archiv hl. města Prahy i Univerzita J.E. Purkyně Ústí nad Labem, Czechy), Dorota Folga-Januszewska (ASP i Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, Warszawa), Anetta Głowacka-Penczyńska (IHISM UKW, Bydgoszcz), Mateusz Goliński (IH UW, Wrocław), Hanna Grzeszczuk-Brendel (Politechnika Poznańska, Poznań), Piotr Guzowski (IH UB, Białystok), Wojciech Iwańczak (Akademia Ignatianum, Kraków), Katarzyna Justyniarska-Chojak (IH UJK, Kielce), Joanna Kalaga (IA UW, Warszawa), Anna Kalinowska (IH PAN, Warszawa), Piotr Kitowski (UG, Gdańsk), Andrzej Klonder (IAE PAN, Warszawa), Dariusz Kołodziejczyk (IH UW i IH PAN, Warszawa), Elżbieta Kowalczyk-Heyman (IA UW, Warszawa), Jacek Kriegseisen (IHS UG, Gdańsk), Jerzy Kruppé (IA UW, Warszawa), Rafał Kubicki (IH UG, Gdańsk), Karol Łopatecki (UB, Białystok), Piotr Łozowski (WHiSM UB, Białystok), Drahošlav Magdoško (Department of History Pavol Jozef Šafárik University in Košice, Słowacja), Marcin Majewski (IH Usz, Szczecin), Jolanta M. Marszałka (IH UKSW, Warszawa), Ryszard Mączyński (KHSiK UMK, Toruń), Włodzimierz Mędrzecki (IH PAN, Warszawa), Arkadiusz Michalak (Muzeum Archeologiczne Środkowego Nadodrza, Świdnica i IH UZ, Zielona Góra), Sławomir Moździoch (IAE PAN, Wrocław), Jacek Pielas (IH UJK, Kielce), Raimo Pullat (Tallin University, Estonia), Jakub Sawicki (Archeologický ústav AV ČR, Praha, Czechy), Jolanta Sikorska-Kulesza (IH UW, Warszawa), Michał Starski (IA UW, Warszawa), Marcin Starzyński (IH UJ, Kraków), Piotr Strzyż (IA UŁ, Łódź), Ryszard Szczygieł (IH UMCS, Lublin), Jolanta Talbierska (BUW-Gabinet Rycin UW, Warszawa), Krzysztof Wachowski (IA UW, Wrocław), Ewa Wólkiewicz (IAE PAN, Warszawa), Jakub Wysmulek (ISP PAN, Warszawa), Agnieszka Wysocka (INK UKW, Bydgoszcz), Beata Wywrot-Wyszowska (IAE PAN, Szczecin), Petr Žákovský (Institute of Archaeology, the Czech Academy of Sciences, Brno, Czechy)

CONTENTS

STUDIES I MATERIALS

Dariusz Wyczółkowski, The mediaeval church of St Adalbert at Zawodzie in Kalisz — research and interpretations	143
Radosław Gaziński, Court officials of the dukes of Stettin in the 16th and early 17th c.	161
Bartosz Drzewiecki, Sebastian Stańczyk, “Revisio Balnei Civilis Casimiriensis” from 1644. The town baths of Kazimierz in the light of early-modern written sources	179
Dominik Róg, On identifying <i>budziarze</i> settlements from the second half of the 18th c. and early 19th c. in the Solska Forest	193

COMMUNIQUES

Mariusz Błoński, A new look at the results of excavations in the ducal stronghold in Błonie	219
---	-----

RESEARCH METHODS

Maria Legut-Pintal, Anna Kubicka-Sowińska, Applying the modular analysis and <i>cosine quantogram</i> method to the analysis of plot division in regular villages of <i>Angerdorf</i> type	235
--	-----

REVIEWS

Two new publications on pilgrimages in the Middle Ages: <i>Pilgerspuren. Wege in den Himmel/Von Lüneburg an das Ende der Welt</i> , Petersberg 2020; <i>Tragezeichen. Social Media des Mittelalters/Badges. Social Media of the Middle Ages</i> , Lübeck 2020 — Marcin Majewski	259
---	-----

REPORTS AND NOTES

- Marek Cetwiński, *Śląski mikrokosmos. Studia nad Księgą henrykowską* [The Silesian microcosm. Studies on The Book of Henryków] — Karol Kollinger . . . 265
- Krew. Medyczne i kulturowe aspekty na przestrzeni dziejów* [Blood. Medical and cultural aspects through the ages], eds. Wojciech Ślusarczyk, Roksana Wilczyńska, Gabriela Frischke — Andrzej Klonder 267
- Miloš Čierny, Noémi Beljak Pažonová, Ján Beljak, Zdobená kostená rukoväť z Pustého Hradu vo Zvolene, „Študijné Zvesti Archeologického Ústavu Slovenskej Akadémie Vied”, vol. 65, 2020, no 2 — Elżbieta Kowalczyk-Heyman 269
- Działania medyków na rzecz małej i wielkiej ojczyzny (XIX–XX wiek)* [Medics working for the small and great homeland (19th–20th c.)], eds. Wojciech Ślusarczyk, Gabriela Frischke, Roksana Wilczyńska — Elżbieta Mazur 269

SPIS TREŚCI

STUDIA I MATERIAŁY

Dariusz Wyczółkowski, Średniowieczny kościół Świętego Wojciecha na Zawodziu w Kaliszu — badania i interpretacje	143
Radosław Gaziński, Urzędnicy centralni książąt szczecińskich w XVI i na początku XVII wieku	161
Bartosz Drzewiecki, Sebastian Stańczyk, „Revisio Balnei Civilis Casimiriensis” z 1644 roku. Kazimierska łaźnia miejska w świetle wczesnonowożytnych źródeł pisanych	179
Dominik Róg, Zagadnienia identyfikacji osadnictwa budziarskiego w drugiej połowie XVIII i na początku XIX w. na przykładzie Puszczy Solskiej	193

KOMUNIKATY NAUKOWE

Mariusz Błoński, Ponowne spojrzenie na wyniki badań grodu książęcego w Błoniu	219
---	-----

METODY BADAWCZE

Maria Legut-Pintał, Anna Kubicka-Sowińska, Zastosowanie metod analizy modularnej <i>cosine quantogram</i> w analizie sposobu rozmierzania siedlisk regularnych wsi z nawsiem typu <i>Angerdorf</i>	235
--	-----

RECENZJE

Dwie nowe publikacje o pielgrzymowaniu w średniowieczu: <i>Pilgerspuren. Wege in den Himmel/Von Lüneburg an das Ende der Welt</i> , Petersberg 2020; <i>Tragezeichen. Social Media des Mittelalters/Badges. Social Media of the Middle Ages</i> , Lübeck 2020 — Marcin Majewski	259
---	-----

SPAWOZDANIA I ZAPISKI

Marek Cetwiński, <i>Śląski mikrokosmos. Studia nad Księgą henrykowską</i> — Karol Kollinger	265
<i>Krew. Medyczne i kulturowe aspekty na przestrzeni dziejów</i> , red. Wojciech Ślusarczyk, Roksana Wilczyńska, Gabriela Frischke — Andrzej Klonder	267
Miloš Čierny, Noémi Beljak Pažonová, Ján Beljak, <i>Zdobená kostená rukoväť z Pustého Hradu vo Zvolene</i> , „Študijné Zvesti Archeologického Ústavu Slovenskej Akadémie Vied”, t. 65, 2020, nr 2 — Elżbieta Kowalczyk-Heyman	269
<i>Działania medyków na rzecz malej i wielkiej ojczyzny (XIX–XX wiek)</i> , red. Wojciech Ślusarczyk, Gabriela Frischke, Roksana Wilczyńska — Elżbieta Mazur	269

